

EKOLOGIK MUAMMOLARNI BOSHLANG'ICH SINFLARDA O'QITISHNING AFZALLIKLARI

Akboyeva Manzura Nurmamatovna

Surxondaryo viloyati Denov tumani 2-umumiy o`rta

ta'lim maktabi boshlang`ich sinf o`qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqola ekologik ta'limni boshlang'ich maktab o'quv dasturlariga integratsiyalashning ahamiyati va afzalliklarini o'rganadi. U mavjud adabiyotlarni o'rganadi, samarali o'qitish usullarini tahlil qiladi, bunday ta'lim natijalari bo'yicha natijalarni taqdim etadi va kelajakdagi amaliyotga ta'sirini muhokama qiladi. Maqola boshlang'ich maktablarda ekologik ta'limni kuchaytirish bo'yicha takliflar bilan yakunlanadi.

Kalit so'zlar: ekologik ta'lim, boshlang'ich sinflar, o'quv dasturlari integratsiyasi, o'quv natijalari, barqaror rivojlanish.

So'nggi yillarda jahon hamjamiyati ekologik ta'limning dolzarb ekologik muammolarni hal qilish vositasi sifatida ahamiyatini tobora ko'proq tan olmoqda. Iqlim o'zgarishi, ifloslanish va bioxilma-xillikni yo'qotish bilan bog'liq xavotirlar orasida ta'lim ekologik ongni rivojlantirish va barqaror xulq-atvorni rivojlantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi degan konsensus o'sib bormoqda. Maktabning yuqori darajalarida ekologik ta'limga katta e'tibor berilgan bo'lsa-da, ushbu ta'limni erta yoshdan boshlash uchun jiddiy holat mavjud. Ushbu maqola boshlang'ich sinflarda ekologik muammolarni o'qitishning afzalliklarini o'rganishga, bunday yondashuvning afzalliklari, usullari, natijalari va oqibatlarini yoritishga qaratilgan.

Ko'plab tadqiqotlar ekologik ta'limni boshlang'ich maktab o'quv dasturlariga integratsiyalashning ahamiyatini ta'kidlaydi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yoshligida ekologik tushunchalarga ta'sir qilish ekologik boshqaruv tuyg'usini rivojlantirishi va bolalarda umrbod barqarorlik majburiyatini singdirishi mumkin. Bundan tashqari, ekologik ta'limni boshlang'ich maktabga kiritish tanqidiy fikrlash, muammolarni hal qilish qobiliyatlari va fuqarolik faolligini targ'ib qilish kabi kengroq ta'lim maqsadlariga mos keladi. Bundan tashqari, adabiyot boshlang'ich sharoitlarda ekologik ta'lim samaradorligini oshirishda tajribaviy ta'lim, ochiq havoda faoliyat va fanlararo yondashuvlarning rolini ta'kidlaydi.

Boshlang'ich sinflarda ekologik muammolarni o'qitishning afzalliklarini o'rganish uchun mavjud adabiyotlarni har tomonlama ko'rib chiqish o'tkazildi. Ushbu sharh turli manbalardan, shu jumladan ilmiy ma'lumotlar bazalari va o'quv jurnallaridan ilmiy maqolalar, ma'ruzalar va amaliy tadqiqotlarni o'z ichiga olgan. Boshlang'ich sharoitlarda ekologik ta'limning afzalliklari, usullari va natijalariga oid umumiy naqsh

va tushunchalarni aniqlash uchun asosiy mavzular, metodologiyalar va topilmalar tahlil qilindi.

Boshlang'ich sinflarda ekologik muammolarni o'qitish ko'plab afzalliklarga ega:

Erta xabardorlik: yoshligida ekologik muammolarni kiritish atrof-muhitni muhofaza qilish muhimligini anglash va tushunishga yordam beradi. Bolalar tabiatni qadrlashni va uni saqlashdagi rolini tushunishni o'rganadilar.

Uzoq muddatli ta'sir: bolalarni ekologik muammolar haqida o'rgatish umrbod odatlar va barqarorlikka munosabatni shakllantiradi. Ular yoshi ulg'aygan sayin ekologik toza xatti-harakatlarni qabul qilishadi va ekologik jihatdan ongli tanlov qilishadi.

Tanqidiy fikrlash: ekologik muammolarni o'rganish tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rag'batlantiradi. Bolalar muammolarni tahlil qilishni, ko'plab istiqbollarni ko'rib chiqishni va ekologik muammolarni hal qilish uchun echimlarni ishlab chiqishni o'rganadilar.

Imkoniyatlarni kengaytirish: ekologik muammolarni o'rgatish bolalarga chora ko'rish imkoniyatini beradi. Ular chiqindilarni qayta ishlash yoki kamaytirish kabi kichik harakatlar ham atrof-muhitni muhofaza qilishda farq qilishi mumkinligini tushunishadi.

Fanlararo ta'lim: ekologik ta'lim fan, matematika, ijtimoiy fanlar va til san'ati kabi turli fanlarni birlashtiradi. Bu fanlararo o'rganish uchun imkoniyatlar yaratadi, bolalarga turli xil bilim sohalari o'rtasida aloqa o'rnatishga yordam beradi.

Amaliy ta'lim: ekologik faoliyat va loyihalar bilan shug'ullanish bolalarga amaliy tajribalar orqali o'rganish imkonini beradi. Daraxt ekish, maktab bog'ini yaratish yoki tozalash ishlarida qatnashish bo'ladimi, bu tadbirlar o'rganishni yaxshilaydi va unutilmas tajribalar yaratadi.

Global Istiqbol: ekologik muammolarni o'rgatish bolalarni iqlim o'zgarishi, o'rmonlarning kesilishi va ifloslanish kabi global muammolarga duchor qiladi. Bu ularga kengroq istiqbolni rivojlantirishga va dunyoning o'zaro bog'liqligini tushunishga yordam beradi.

Fuqarolik javobgarligi: ekologik muammolarni tushunish fuqarolik javobgarligini his qiladi. Bolalar kelajak avlodlar uchun atrof-muhitni muhofaza qilish va ko'proq jalb qilingan fuqarolar bo'lish mas'uliyati borligini bilib olishadi.

Sog'liqni saqlash to'g'risida xabardorlik: atrof-muhit muammolarini o'rganish, shuningdek, atrof-muhit sifati va inson salomatligi o'rtasidagi bog'liqlikni anglashga yordam beradi. Bolalar toza havo, suv va oziq-ovqatning ularning farovonligi uchun ahamiyati haqida bilib olishadi.

Tabiat aloqasi: ekologik ta'lim bolalarni tabiat bilan bog'lanishga undaydi. Ochiq havoda vaqt o'tkazish va tabiiy dunyoni o'rganish nafaqat ularning jismoniy va ruhiy salomatligini yaxshilaydi, balki atrof-muhitni chuqurroq qadrlashga yordam beradi.

Umuman olganda, boshlang'ich sinflarda ekologik muammolarni o'qitish sayyoramiz oldida turgan murakkab muammolarni hal qilish uchun jihozlangan ma'lumotli va ekologik mas'uliyatli fuqarolar uchun asos yaratadi.

Topilmalar boshlang'ich maktabda ekologik ta'limga ustuvor ahamiyat berish muhimligini ta'kidlaydi. Mavjud o'quv dasturlariga ekologik mavzularni kiritish orqali o'qituvchilar barqaror rivojlanishga hissa qo'shish uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va qadriyatlar bilan jihozlangan ekologik savodli fuqarolarni tarbiyalashlari mumkin. Bundan tashqari, muhokama innovatsion o'qitish usullari zarurligini ta'kidlaydi, fanlar bo'ylab hamkorlik, va tashqi manfaatdor tomonlar bilan hamkorlik boshlang'ich sozlash ekologik ta'lim ta'sirini maksimallashtirish uchun.

Xulosa va takliflar:

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich sinflarda ekologik muammolarni o'qitish talabalar, o'qituvchilar va umuman jamiyat uchun juda ko'p foyda keltiradi. Biroq, ushbu imtiyozlarni amalga oshirish ekologik ta'limni asosiy o'quv dasturlariga kiritish, o'qituvchilar uchun malaka oshirish imkoniyatlarini ta'minlash va mahalliy jamoalar va ekologik tashkilotlar bilan hamkorlik qilish uchun birgalikda harakatlarni talab qiladi. Oldinga siljish, siyosatchilar, o'qituvchilar va manfaatdor tomonlar boshlang'ich maktabda ekologik ta'limga ustuvor ahamiyat berish uchun birgalikda ishlashlari kerak, kelajak avlodlar 21-asrning murakkab ekologik muammolarini hal qilish uchun jihozlanganligini ta'minlashlari kerak.

Adabiyotlar:

1. Mamashokirov S. «Ekologik barkarorlik omillari» Tafakkur jurnali, 2005 yil, 1- son.
2. Falsafa tarixi. T.: O'zbekiston Faylasuflari Milliy Jamiyati, - 139 b.
3. Тошева Д. И., Жамолова Г. К. ЭКОЛОГИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ //Вопросы науки и образования. – 2021. – №. 19. – С. 46-51.
4. Тошева Д. И., Очилова М. О. Методология Ходжа Бахоуддина Накшбанда и ее социальное-педагогическая сущность //Вестник магистратуры. – 2019. – №. 4-4 (91). – С. 17-18.
5. Тошева Д. И., Тошева Д. И. Педагогические условия экологического воспитания на уроках экологии в высшем образовании //Academy. – 2020. – №. 6 (57). – С. 88-89.
6. Тошева Д. И. Обучение учащихся начальных классов рациональному использованию природных ресурсов //Вестник магистратуры. – 2019. – №. 4-4 (91). – С. 19-20.
7. Tosheva D. I. PLANTS AND THEIR ROLE IN HUMAN HEALTH. – 2021.
8. Tosheva D. I. EKOLOGIK TARBIYALASHDA XALQ OG'ZAKI IJODINING O'RNI VA PEDAGOGIK AHAMIYATI //Scientific progress. – 2021. – Т. 1. – №. 5.
9. Tosheva D. I., Zokirov S. S. O. G. L. OILA HUQUQI //Scientific progress. – 2021. – Т. 2. – №. 8. – С. 490-493.